

SISZÁN TÖL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfélszáz és
ünnep utáni napok kivételével,
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok
adására vagy megőrzésére
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XIX. évfolyam 176. szám.

Nagy-Várad.

Péntek, 1913. augusztus 1.

Balthazár képviselőjelölt úr.

Dr. Balthazár Dezső szuperintendens úr megpróbálja, hogy a nyirbátori kerületben betöltse Vadász Lipót államtitkár úr hült helyét. Fellepett képviselőjelöltnek, még pedig azzal a bölcs taktikával, hogy a függetlenségi pártból hamarosan undorral kilépvén, maga ellen bősztítette a 48-asokat, azután pedig nem lépvén be a munkapártba, a 67-esek segítségét sem biztosította. S ezek után azt hiszi, a 48-asok és a 67-esek tolongani fognak az urna előtt, hogy őt minél alaposabban megválasszák.

Egyelőre azonban csak a bizalmatlansági nyilatkozatokat, kapja mindenfelől a református hitközségektől, a mely nyilatkozatokban a hívek nem valami hódolatteljes kifejezésekkel mondják meg igen alapos véleményüket Balthazár Dezső vállalkozásáról.

És azonban a jelölt urat nem akadályozza abban, hogy tovább is pályázzék a közbizalomra. Pályázati igényét egy varázsszóra alapítja; az 1848. XX. törvénycikk végrehajtása.

Balthazár Dezső tehát sutba vágta a 48-at, elengedi az egész 48-at, csak az 1848. XX. törvénycikkből nem enged, mert szerinte ez a törvénycikk egyenesen ő rá vár, ő fogja azt végrehajtatni.

Vasárnap fogja a képviselőjelölt ur Nyirbátorban kifejteni, hogyan gondolja ő azt a végrehajtást? Hogy pedig ne legyen kétségben előre a világ a felől, mit ért a nyirbátori képviselőjelölt az 1848. XX. t. e. alatt, ideiktatjuk 1908. szeptember 20-án a református lelkészgyesü-

letben elmondott szavait. Akkor Nyirbátor mandátumának szerencsét próbálója ezeket magyarázta:

„A reakció politikai berendezkedésének általános keretét az 1848. XX. t. e.-ben kijelentett teljes viszonyosság és egyenlőség elvének illetékes helyen elejtése szabja meg; részleteit az állami törvény elleni belső tüntetés, a Chernok-féle praecedentális összeférhetőségi eset, az állami tulajdonjognak a róm. kath. autonómia javára tervezett megcsönkítése (!) állami kinevezéseknél a nem róm. katolikusok rendszeres, célzatos mellőzése, (oh, oh! micsoda szemforgató farizeizmus!) önkormányzatunk határvonalainak állami beszállítása, külső támaszát a vatikán által állami szuverenitásunk ellen intézett felháborító támadás (!) betetőzését a jezsuitarend tervbevett recepciója (hát nem tudja, hogy a jezsuitákat, a kik itt vannak, nem kell recipiálni? Már mindegyfelé recepciót lát Dezső szuperintendens ur?) képezi, mely esueshoz azonban — kéznél fekvő szónoki kép szerint — nem lehet feljutni a meredeken, hanem csak a csavargós utakon. Mindezek a szomorú és megdöbbentő jelek előbbutóbb a 1848. XX. t. e. teljes és tökéletes végrehajtásának elvi álláspontjára kell, hogy állítsák e hazának minden igaz fiát. Ezért hangoztatjuk és hangoztatjuk pedáns következetességgel, hogy a jelen és jövő egészséges egyházpolitikájában az 1848. XX. t. e.-beli teljes és tökéletes viszonyossági és egyenlőségi elvek becsületes végrehajtására törekvés kell, hogy képezze a támadó és védelmi stratégia központi jelentőségű eszközét, és pedig nélkülözhetetlen alkotórészeivel, a szekularizációval (!) együtt. Emellett a meggyőződés mellett megmaradok minden belső és külső gáncok és üldöztetések dacára is. Ultramontán oldalról — aminek protestáns részről is érthetetlen, sajnos visszhangja kél — azt mondják, hogy a szekularizáció a magántulajdon megsértése, (talán nem az?) holott a szekularizáció tárgyát képező állami (?) adományi javak az állam tulajdonába (?) tartoznak. És csak a haszonélvezetük más jogalanyé (a tolvaj is azt mondja, hogy amit lopott, az az övé, csak a haszonélvezet volt másé.)

S kérdelem: vajon az-e a magántulajdon megsértése, ha a tulajdonos, t. i. az állam, érvényesíti a maga tulajdonjogát (!) a szekularizáció esetén, vagy pedig az, ha

a haszonélvezeti jog szűkebb körét a tulajdonjog szélesebb körére akarja abuzus útján kiterjeszteni, az autonomisták törekvése szerint? A magántulajdonjog sértői nem a szekularizációnak, hanem az idegen tulajdonjogra vadászó római katolikus autonómiának a hívei.

Elég! elég! kiált föl minden józan ember. Ebből is napnál világosabb, hogy a szuperintendens úr szerint az 1848. évi XX. törvénycikk annyit jelent: raboljuk el a katolikus egyház vagyonát s ne adjuk meg a katolikusok régi, jogos követelését, az autonómiát. Szerinte a francia szekularizáció, melyben a Duez-k tízmilliókat sikkasztottak, a „tulajdonjog érvényesítése” volt. A tulajdonjog ilyen gyönyörűséges érvényesítését óhajtja Magyarországon is, persze nem a saját becses személyével és még becsesebb vagyonával, hanem csak a katolikusokkal szemben. S azt hiszi, hogy ő, Balthazár Dezső meg is fogja mutatni, hogyan kell elbánni 13 millió katolikus magyarral. Autonómia kell nekünk? Majd ad ő nekünk szekularizációt.

A nerói tébolynak ezt a halvány utánzatát kommentálni fölösleges; elég kommentár a többi közt az a vakmerő ráfogás is, mintha a kath. autonómia idegen tulajdonra vadásznék. Ilyen merészen még el nem lendült az igazságtól vezető állásban lévő ember.

Más vadászik itt idegen tulajdonra. Balthazár Dezső csak fullajtárja a sötétben dolgozóknak, akik nagyon megéheztek már a más vagyonára. Balthazárt ez a sötét tábor vitte előre, óvatosan. Most érkezettnek vélik az időt, hogy viszontszolgálatot tegyen nekik is a szabadkőműves testvér, a képviselőjelölt szuperintendens úr.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszer gyárában (Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti** és **betegápolási** cikkek.

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitűnő kivitelben készítettnek. Telefon 419.

Mindenki tudja, hogy az 1848. XX. t. c. sehol ki nem mondja a szekularizációt. Mindenki tudja, hogy ezt csak a páholy és némely megbibbant agyvelő szeretné benne fölfelezní, hogy a vallásháboru tüzet kigyujtsa Magyarországon s a háboruban balkáni módra tegyen szert egy kis gseftre. Mindenki tudja ezek után, kiknek az embere Baltházár Dezső. S mindenki reméli, hogy méltó választ fog adni erre a próbálkozásra Nyirbátor józan magyar népe. *

A balkáni háboru.

A Balkánon végre javult a helyzet. A tegnapi Fékekonferencia elhatározta a fegyverek öt napig való pihentetését. A határozat érvénye ma délben lép életbe, amikor is elhallgatnak az ágyuk az egész harevonalon. Lehetséges azonban az is, hogy az ötnapos fegyverszünet valóságos fegyverszünetté változik át, amire az ad reményt, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország e fegyverszüneten kívül a többi balkán-kérdésben is előreláthatólag meg fognak egyezni.

Javaslat Kovalláról.

London, jul. 31. A Daily Telegraph szerint Ausztria és Magyarország azt javasolta, hogy a hadviselő felek a békeszerződés záradékában a Kovalláról való döntés jogát kifejezetten engedjék át a nagyhatalmaknak. Oroszország azt javasolta, hogy Görögország a záradékban kötelezze magát arra, hogy engedelmeskedni fog a nagyhatalmaknak Kovalláról hozott határozatának.

Felülkerekednek a bolgárok.

Szófia, jul. 31. Tegnap az egész szerb vonalon pihentek a fegyverek. A görögök jelentékeny haderővel megkísérelték a Zanuga és Boastepe hegyeken állásainkat megtámadni, a bolgár csapatok azonban visszaverték őket. A bolgárok ezután támadásba mentek át és birtokukba vették a Bregalnica felső folyását és a Pecsevo mellett lévő síkságot és ezáltal a bolgárok itt a szerbek és a görögök közé éket vertek. A külső balszárnyon a Mesta völgyében a görögök kénytelenek voltak visszavonulni, miközben szállítmányaik legnagyobb részét jelentékeny mennyiségű élelmiszerral együtt hátrahagyták. Az egész Razlog síkságból kiverték a görögöket.

Szófia, jul. 31. A görögök, akik ötszörös tulerővel küzdenek az aránylag gyöngye bolgárok ellen, nem a legjobb helyzetben vannak. Jobbszárnyukat Newrokopnál megverték és remélhető, hogy az a jelentős erősítés, amelyet Ivanov káptott, már holnap megváltoztatja teljesen a helyzet képét. — Egybehangzó értesülések szerint a szerb hadsereg kimerült. Hir szerint az üszküb-nisi vonal több helyen annyira megrongálódott, hogy hosszabb ideig használhatatlan lesz.

Viddint felgyujtották

Bukarest, jul. 31. A Seara jelenti, hogy Viddin bombázása, amelyet a szerbek hétfőn kezdtek meg, már néhány óra alatt elhallgattatta a bolgár ágyukat. A vár lángban áll.

A törökök ellenállása.

London, jul. 31. A Daily Mail azt a más részről meg nem erősített hirt közli, hogy Oroszország befejezte Törökország ellen való

készülődését. Elhatározta, hogy csapatokat szállít partra Örményországban és a kisázsiai parton lévő török kikötőket a fekete-tengeri hajóhaddal blokáolja. Ezekkel az intézkedésekkel Oroszország nyomást akar gyakorolni a portára abban az irányban, hogy csapatait az Enosz-Midia vonalra vonja vissza. Oroszország már csak a hatalmaknak erre vonatkozó megbizását várja. A döntés a holnapi nagyköveti értekezleten fog megtörténni.

A török katonai hatóságok értesítették a hajóstársaságokat, hogy mátol kezdve a hajóknak tilos a Boszporusban való hajózás. A tilalmat a török hajóhad lövőgyakorlataival okolják meg, az igazi ok azonban az, hogy a Boszporusban aknákat fognak lefektetni, mert Konstantinápolyban komolyan félnek attól, hogy az orosz feketetengeri flotta parancsot kapott a Konstantinápoly előtt való megjelenésre.

A hadsereg új beosztása.

Nagyvárad honvédkerületi és hadtestparancsnoksági székhely.

Az eddigi és a tervbe vett katonai létszámemelés érdekes újításokat hoz be a hadseregben és a honvéd-ségben.

Tervbe van véve a csapatok új elhelyezése s a taktikai szempontok megváltoztatása folytán a hadtestek mai beosztásán változásokat eszközölnek. A szervezeti reformot, éppen a hadsereg fontos érdekéből, gyorsan hajtják végre.

Az újításban legjobban érdekel bennünket, hogy *Nagyvárad honvédkerületi és hadtestparancsnoki székhely lesz.*

A hadsereg új szervezete előreláthatóan a most elkészült tervezet szerint fog kialakulni. E tervezet öt csapatfőfelügyelő és huszonkét hadtestparancsnok alá rendeli a hadsereget. Az egész mai szervezetet ujonnan osztják be és e javaslat szerint a hadsereg főparancsnokságai ezek volnának:

1. A bécsi csapatfőfelügyelő, akinek hatásköre alá tartoznak a következő hadtestek: I. Bécs, II. Prága, III. Leitmeritz, IV. Brünn. E hadtestek közül a brünni volna az ujonnan felállítandó. Ezt a hadtestet a krakói hadtest sziléziai és a bécsi hadtest morvatországi dandáraiból szervezik.

2. Az innsbrucki csapatfőfelügyelő, akinek területén ezek a hadtestek lesznek: V. Innsbruck, VI. Grác, VII. Klagenfurt. Itt a klagenfurti hadtest alakul ki a grácinak kettéosztásából és az innsbrucki egyik dandárnak áthelyezéséből.

3. A lemergi csapatfőfelügyelő területén a hadtesteket teljesen újra fogják beosztani. Itt öt hadtestparancsnokság lesz: VIII. Krakó, IX. Przemysl, X. Lemberg, XI. Sztaniszló, XII. Csernovic. Ezeknél a hadtesteknél a mai területi és csapatbeosztás lényegesen megváltozik.

4. A budapesti csapatfőfelügyelő alá a hadtestek közül ezek fognak tartozni: XIII. Pozsony, XIV. Kassa, XV. Budapest, XVI. Nagyvárad, XVII. Nagyszeben, XVIII. Temesvár. Magyarországon a nagyvárad hadtest lesz új; ez a budapesti, temesvári és nagyszebeni hadtestek új beosztásából fog kialakulni.

5. A szerajevói csapatfőfelügyelő területén lesz a négy déli hadtest: XIX. Eszék,

XX. Zágráb, XXI. Szerajevó, XXII. Ragusa. E hadtestek közül az eszéki lesz az új a horvátországi hadtest kettéosztása által.

Az új hadtestparancsnokságok száma tehát hat lesz: Klagenfurt, Brünn, Sztaniszló, Csernovic, Nagyvárad és Eszék kap új hadtestparancsnokságot.

Októberre kész lesz a vashid.

De nem lesz hozzájáró ut.

A legutóbbi városi közgyűlésen Hann Lajos és dr. Adorján Emil törvényhatósági bizottsági tagok fogadást ajánlottak fel Rimler Károly polgármesternek, hogy a 3-ik vashid ez év végéig nem lesz készen, amire a polgármester azt válaszolta, hogy majd a gyűlés végén beszélünk erről a fogadásról.

Nem tudjuk, hogy a polgármester vállalta-e a fogadást, de azt már látjuk, hogy nyertes lett volna, mert az a bizonyos Luca-széke, azaz 3-ik vashid még is csak készen lesz, még pedig jóval előbb, mint a hagyományos Luca-székének készítéséhez szoktak hozzá kezdeni.

A polgármester a napokban Aradon járt s személyesen látta, hogy a gyár már rövid idő alatt teljesen készen lesz a vas szerkezettel s azok alkatrészeit közelebb már szállítja a gőzmasina Nagyváradra.

Tegnap az aradi Weitzer-gyár levélben is értesítette erről Nagyvárad városát.

A vasgyár levelében tudatja, hogy a hid vasszerkezetének szállítását és szerelését szerződést szerint, október 9-ére befejezi.

A hidszerkezet gyári átvételre készen, összeállítva áll; az egyik főtartót a keresk. miniszter szakközege már átvette s a kiszállítást 1-2 hét alatt megkezdik.

Az állványozáshoz a faanyagot a jövő héten Nagyváradra szállítják s az állványt két hét alatt felállítják és így a hidszerkezet felszerelését négy hét alatt megkezdhetik. Hat hét marad a befejezéshez s így ha vismajor nem jön közbe, a szerződéses határidő biztosítva van.

Két heti késedelem volt, mert a hidszerkezet egyikét csak a múlt héten vette át a miniszter szakértője, a másikat erre a hétre ígérte, de még nem érkezett meg a miniszteri szakértő az átvételre s így nem szedhetik szét s az utolsó szögecselést és minium mázolását nem végezhetik.

Kéri a gyárvezetőség a polgármestert, hogy személyes befolyásával hasson oda, miszerint a miniszteri ellenőrző szakközeg haladéktalanul leérkezék Aradra s vegye át a 2. főtartót is.

A hid tehát meglesz október elejére, de forgalomba alig lesz hozható, mert a város nem vette figyelembe a felszólalásokat, hogy a hidhoz vezető utakat, feljárókat még addig készítse el, amíg a vasszerkezet készül. Majd lueskos, rossz őszi időben fognak hozzá az utak készítéséhez s ez évben csakugyan nem lehet átadni a hidat a forgalomnak.

Igy azután csak kisül, hogy mégis jól gondolkozott a polgármester, mikor nem állott rá a fogadásra.

Az árvaszék felmondja a kölcsönöket.

Nem fizetik a kamatot sem. — Az árvaszék rendelete.

Mikor a gazdasági válság bekövetkezett, a káptalan mellett Biharvármegye árvaszéke volt az, mely erejéhez képest valóban elismerésre méltó módon sietett a megszorult emberek segítségére. A kényelmes és olcsó árvapénzért valóságos harcokat folytattak. És az árvaszék minden esetben segített is az embereken. Mintegy kétmillió koronát adott ki a közönségnek kölcsönként. Ezáltal számtalan embert mentett meg a bukástól és segített ki a zavarból.

Mintegy egy év óta azonban az árvaszék is beszüntette a kölcsönzést, mert minden e célra fordítható pénzt már kiadta. A helyzet javulását azóta állandóan várták, azonban nem következett be. Az adósok nem tudták még a kamatokat sem fizetni, nemhogy a törlesztésre tudtak volna fordítani valamit. Egymásután jöttek a kérvények, melyekben fizetési haladékot kértek és kaptak. Az árvaszék méltányosan járt el ezekkel a kérvényezőkkel szemben is. A haladékot mindenkinek megadta.

Eljött azonban a haladék lejártja is és a fizetésről minden megszorult adós megfeledezett. Különösen a nagyváradi adósok nem teljesítették köteleességüket. Az árvaszék hiába küldte a felszólításokat, hogy nemfizetés esetén felmondja a kölcsönt, a pénz csaknem akart megindulni.

Végre most oly sok türelmes várakozás után komoly és erélyes lépésre határozta el magát Verner Kálmán elnök. Mint értesülünk, az összes hátralékban levő adósoknak tudomására adta, hogy szeptember 1-től a részükre kiadott árvakölcsönt felmondottnak tekintik.

Szeptember elsején tehát minden hátralékos adós köteles visszafizetni a kölcsönt, mert ellenkező esetben végrehajtás útján veszik be.

Csak Nagyváradon több, mint kétszáz ilyen adós van. A vidéken szintén van ennyi. Hir szerint nem sokan tudják a kölcsönt visszafizetni és akkor nem fogják elhalasztani a végrehajtást. Az árvaszéket jelenleg valósággal ostromolják a kölcsönért.

Naponként érkeznek kérvények, melyekben három-négyszeres fedezettel kérnek kölcsönt. Ezek között sok község is szerepel. Ezek a községeken akar főként segíteni az árvaszék, azért is ragaszkodik most a visszafizetésekhez.

Az árvaszék felszólításának eredménye elé nagy érdeklődéssel tekintenek megyeszerte.

**Utazó bőröndök,
utazási cikkeket
legjobban és leg-
olcsóbban**

**STERNBERGNÉL,
Szent László-tér 2. sz.**

Nagyvárad az árvizkárosultakért.

**Szinielőadás, moziest, nép-
ünnepély, nyilvános gyűjtés.**

Az utóbbi hetek abnormis időjárása, a hol itt, hol ott előfordult felhőszakadások folytán az árviz egész vidékeket pusztított el s a különben is nyomorgó szegény népek százezreit tette földönfutóvá.

Az Erdélyben, Máramarosban, Szatmár- és Szilágymegyékben, továbbá Biharmegye egy részében romboló, pusztító vizáradás sok-sok millióra menő károkat okozott s a föld népének nemcsak egész évi termését tette tönkre, hanem lakóházaikat is elseperte, ezer és ezer család a legnagyobb nyomorba és inségbe jutott a féktelen ár rombolása folytán.

Kétszeresen sujtja a szegény népet éppen most ez az istenítélet, mikor úgy is meg van nehezítve a megélhetés az általános közgazdasági pangás folytán.

Az árvizek pusztításai oly nagy mérvűek, hogy állam és társadalom nem siet a szerencsétlenséggel sujtott nép nyomorának enyhítésére, egyes vidékeken az inség út nyát.

A kormány már adott bizonyos államsegélyt, az első napok nyomorának enyhítésére, de annyit, amennyire szükség lenne, az állam sem nyújthat. Ezért a társadalomnak kell a szerencsétlenek felsegítésére sietni, annál inkább, mert soha nem tudjuk, kit mikor sujt le hasonló veszedelem.

A belügyminiszter körrendeletben hívta fel az összes törvényhatóságokat, hogy mozgalmat indítsanak az árvizkárosultak felsegélyezésére.

Rimler Károly polgármester értekezletre hívta össze e tárgyban a törvényhatóság több tagját, hogy megbeszéljék, minő módon és eszközökkel lehetne az árvizkárosultak felsegélyezésére valami eredményes mozgalmat indítani.

Az értekezleten Rimler Károly polgármester elnöklete alatt Reismann Mór, Stark Gyula, dr. Ágoston Péter, Czeglédy Jeremiás, Grósz Sándor, Sas Ede, Löwenstein Zsigmond, Löwinger József és dr. Molnár Imre aljegyző voltak jelen.

Rimler Károly ismertette a kérdést s a miniszter leiratát. Nehéz dolognak tartja most a kérdést, részben a nyomasztó gazdasági viszonyok miatt, részben pedig azért, hogy nagyon sokan távol vannak a városból. Gyűjtésről lehet szó. Ösmeri a nehéz viszonyokat, de lehetetlen, hogy ha egy darab kenyérünk van, ketté ne törjük s ne adjuk oda azoknak egyik részét, akiktől a sors csapása mindent elvett. Szóljanak a kérdéshez, hátha sikerül valamely olyan módot találni, amelylyel legalább kis eredményt lehetne elérni.

Dr. Ágoston Péter nem tud olyan javaslatot, amelytől sikert várna, akár gyűjtést, akár a gyermeknap mintájára csinálnánk valamit. Azok a hölgyek, akik a gyűjtésnél eredményesen működnek, távol vannak; míg a közönség vissza nem jön, nem igen lehet semmit csinálni. Legfeljebb a városi törvényhatóság ad valamely összeget. E hónap nem alkalmas semmiféle társadalmi mozgalomra. A pénzügyviszonyok sem kecsegtetnek javulással, hogy az adakozó kedvet fokozná. Helyesnek tartaná azonban, hogy mikor a szintársulat visszajön, az első előadást felemelt helyárrakkal az árvizkárosultak javára rendezzék.

Sas Ede helyesli ezt az eszmét.

Czeglédy Jeremiás a nyári szinkörben műkedvelő előadás tartását vélné józnak.

Stark Gyula nagyszabású népiünnepély tartását hozza javaslatba, olcsó belépő díjakkal.

Rimler Károly nem szüneteltetné a dolgot hosszan, mert gyors segély kell. A gyűjtést úgy gondolja, hogy gyűjtőiveket adna ki a város és pedig körzetekre felosztva a várost; ettől remél valamit; a pénzüntézetek szintén bizonyára nem zárkoznak el s Nagyvárad is kiveszi részét az adakozásból. A gyűjtést 30—60 napra lehetne kitűzni, ekkorra már sokan haza érkeznének. A szini előadást is helyesli az elől a szinigazgató sem zárkozik el. De a városnak joga is van egy előadáshoz. A népiünnepély is be válnék, ha volna alkalmas rendezőség, hisz már régen nem volt ilyen ünnepély. Szegény Mezey Mihály most jó volna, meg lenne oldva a kérdés. A népiünnepélyt Szent István napján lehetne megtartani.

Sas Ede legalkalmasabbnak találja, ha Lukács Ödön tanácsos állana a rendezőbizottság élére, ő legtöbbet tudna csinálni a tűzoltóegységgel. A mozikat is fel lehetne kérni, hogy a jótékony célra tartsanak előadást.

Az értekezlet abban állapodott meg, hogy gyűjtést rendezzenek, szini- és mozi előadást tartsanak, népiünnepélyt rendezzenek az árvizkárosultak javára.

Felkérték Rimler Károly polgármestert, hogy a bizottságot személyes közbenjárással alakítsa meg. Ez a bizottság gondoskodik még esetleg más alkalmakról is, amelylyel a nemes célt minél jobban elő lehetne mozdítani.

Yomogó községek.

Két község nem kaphat kölcsönt a vármegye jótállása mellett sem.

A főispánhoz fordultak segélyért.

A tenkei járásnak két nyomoruságos községe jutott most ismét arra a sorsra, amiben már a vármegyéből nagyon sok község vergődik. Biharsályi és Székelytelek községek elhatározták a közigazgatási bizottság rendeletére, hogy iskolát építenek. A két község iskolája, melyhez a sályi község háza építése is járul, 40.000 koronát igényel.

A községek jelenleg 142 százalék pótdóval tudják fenntartani magukat, de azért nehogy renitenseknek láttassanak, a közigazgatási bizottság rendeletének eleget tettek. Meghozták a határozatot, hogy felépítik az iskolát. Mikor azonban a kivitelről volt szó, egyszerre megakadt minden.

A két község nem rendelkezik ugyanis még annyi vagyonnal sem, amennyiből egy istállót tudna építeni, nem hogy modern iskolát állítva fel.

A körjegyző megkísérelt mindent, hogy pénzt szerezzen a szegény községeknek. Tárgyalásokat folytatott takarékpénztárakkal, azonban eredményt nem tudott elérni. Egy pénzüntézet, a körjegyzők országos bankja többek között azt írta a körjegyzőnek, hogy még akkor sem engedélyezhet kölcsönt a két községnek, ha azokért a készfizetői kötelezettséget Biharmegye magára vállalja.

Ilyen eset még nem történt eddig Bihar megyében. Elképzelhető tehát ezeknek a községeknek a helyzete, ha még egy vármegye garanciája sem elég értök.

Végső szorultságukban a közigazgatási bizottság elnökéhez, dr. Miskolczy Ferenc főispánhoz folyamodtak segítségért és tanács

ért. Arra kérték a főispánt, hogy a községek részére az árvaszéktől eszközöljön ki kölcsönt. A pénz annál égetőbben sürgős, mert Biharsályiban a községházát is építeni kellene. A jelenlegi ugyanis bedőléssel fenveget.

A főispán az ügyet véleményes javaslatlétél véget kiadta Verner Kálmán árvaszéki elnöknek, aki tegnap terjesztette vissza az iratokat. Verner Kálmán, sajnos, szintén elutasító választ adhatott. Az árvaszék kölcsönt csakis megfelelő fedezet mellett nyújthat, már pedig a két község egyáltalán nem tud fedezetet felmutatni. Egy mód volna, melylyel segíteni lehetne, ha tudniillik a gyámpénztári tartalékalapból a törvényhatóság az általa már egyszer javasolt összegeket a községeknél helyezné el. Ebben az ügyben a közgyűlés már egyszer azonban határozott, amikor kimondta, hogy iskolaépítési célokra nem ad a tartalékalapból. Így az árvaszék egyáltalán nem lehet segítségére a községeknél. Ezek szerint Biharsályiban és Székelyteleken sosem lesz iskola, sőt talán a jegyző is kénytelen lesz menekülni a szabad ég alá, ha agyon nem akarja ültetni magát a község dülledező házában. Mert segítségről szó sem lehet.

Mily szomorú befejezése ez annak a nagy lelkesedéssel indult iskola-akciónak, mely a vármegye kulturáját lett volna hivatva rövidesen megteremtteni!

Leütött műszaki tanácsos.

Véres támadás a váradi villák között

*

Fényes déli időben durva támadás történt a váradi szőlőhegyen. Elámul az ember, amikor hallja, hogy egy szőlőtulajdonos minden alaposabb ok nélkül vastag meggyfából támad egy uriemberre, aki véres fejével marad ott a virágos hegyi út mellett.

Az izgalmas és felháborító esetről a következőkben számolunk be:

Tegnap déli 12 órakor kocsin hajtattott a rendőrségre Orbán Ignácé kis fiával együtt. Jelentette az uriaszony, hogy az urát, Orbán Ignác újvidéki műszaki tanácsost ismeretlen egyén déli 11 órakor a hegyi út mentén többször fejbeütötte. Kérte Jánossy Gyula főkapitány-helyettesét, hogy indítsa meg a nyomozást.

A rendőrségről azonnal kiküldték Ehrlich Imre rendőrfogalmazót, Dienes István detektívét és két rendőrt. A fogalmazó kocsin ment a helyszínére (Görög oldal) és a következőket állapította meg:

Orbán Ignác újvidéki városi műszaki tanácsos nagyváradi szőlőhegyen lévő nyaralójában tartózkodik családjával. Az ő szőlőjétől körülbelül 6-700 lépésre van Baummeister Ernő szőlője, aki összeférhetetlen természetű ember.

Már a múlt nyáron is amiatt, hogy az ő szőlőjén át vezető dűlőuton átjártak, bele akart kötni szomszédjába s valahányszor a közös uton Orbán és családja átmentek, durván megtámadta őket.

Néhány nappal ezelőtt, midőn Orbán feleségével és hozzátartozóival a dűlőuton a város felé ment, Baummeister ismétlen durván rájuk szolt, egyben megfenyegette, hogy majd megtanítja Orbánékat. Folyó hó 30-án a városból igyekezett hazafelé Orbán mérnök egyedül, a Baummeister szőlője melletti keskeny uton haladt, amikor szomszédja

kalap nélkül indulatosan egy bottal megtámadta és azzal többször teljes erővel fejére ütött, amitől az inzultált összeesett. A földön fekvőt a felbőszült szomszéd tovább verte s csak akkor hagyta abba, amidőn sebeiből ömlött a vér.

A sérült tanácsos vérző sebeivel és összetört tagokkal csak nagy nehezen tudott haza vándorolni. Első segélyben a biharmegyei kórház egyik segédorvosa részestette, délután pedig a kórházban dr Fráter főorvos bevarrta a tátongó sebeket. Az összeférhetetlen, haragos Baummeister Ernő ellen az orvosi vélemény alapján tett Orbán Ignác s a brutális embert el fogják itélni.

Ehrlich Imre kihallgatta a sérültet és a támadót is. Orbán sebe, ha komplikáció nem jön közbe, 8 napon túl és 20 napon belül gyógyul. Ellenkező esetben súlyos testi sérítés büntette miatt fognak vádat emelni Baummeister ellen.

Baummeister beismerte, hogy ő ütötte le a tanácsost. Nem akarta betörni a fejét, csak elégtételt akart venni azért, hogy letáposták az utmenti gyepeket.

Két tanuja is van az esetnek: Szodoray Olga és Szodoray Tamás. A rendőrség lefoglalt két botot Baummeisternél. A sebesült tanácsos néhai Busch Dávid volt nagyváradi főmérnök leányát bírja feleségül. Orbán iránt általános a részvét

A sárszegi lázadás.

Megbüntetett gazdák. — Vizsgálat a bíró ellen. — Mi volt a sárszegi árviz oka.

Annak idején, mikor a vármegye nagy részét pusztító árviz dulta, jelentette a Tiszántul, hogy Sárszeg községében 9 gazda fellázadt s vasvillákkal felfegyverkezve támadták meg a községi bírót. A margittai járásnak ez a kis községe ugyanis szintén nem menekülhetett meg az árviz veszedelmétől. A községen keresztül folyó Gyepes patak kilépve medréből elöntötte a gazdák házeit, termését és az egész község lakosságát nagy veszedelemmel fenyegette.

Ekkor történt, hogy Papp Tivadar községi bíró megparancsolta a lakosságnak, hogy vágják át a patak gátját, hogy a víz az elöntött területekről lefolyhasson és megszolvassa ne okozzon oly nagy pusztulást.

Mikor azonban a bíró parancsát egyesek megkísérelték végrehajtani, Fürtös Lőrinc kilencedmagával vasvillákkal felfegyverkezve az áradás helyéről a bírót elkergették és nem engedték meg a meder átvágását. A megszorult bíró csak úgy tudott menekülni a feldühödt emberek haragja, sőt az agyonveretés elől, hogy csendőrséget kért. A csendőrök helyre is állították a rendet, de a medret tényleg nem vágta át senki.

A lázadó emberek azzal indokolták eljárásukat, hogy az egész árvizért egyedül a községi bíró a felelős. A községi bíró ugyanis nem teljesítette a patak medrének a kitisztatását. Három éven keresztül a patak medrében egész kis eserjés fejlődött. Vizfogó bozótok nőttek be az amugy is csekély medret és most, hogy az abnormis esőzés hirtelen töltötte meg vízzel a medret, az ár lefolyása teljesen lehetetlen volt.

A szokatlan ügyben a margittai főszolgabíró Markovits Manó megindította a vizsgálatot.

A tárgyalásokat Darabant Endre tb. főszolgabíró vezette, aki most hozta meg ítéletét az áradás dolgában. A Fürtös Lőrincék állítását valóban találta a főszolgabíró, ami azonban nem jogosíthatta fel őket arra, hogy vasvillával támadjanak a bíróra. Ezért fejenként 20-20 korona pénzbüntetésre ítélte őket. A bíró hanyagsága is megállapítást nyert.

Érdekes dolog jutott a vizsgálat folyamán a főszolgabíró tudomására. A sárszegi lakosság ugyanis kijelentette, hogy hajlandó a patak medrét rendben tartani, hajlandó lett volna azt kitakarítani. A lakosságot azonban erre soha senki fel nem szólította.

A mulasztást azonban első sorban nem a községi bíró, hanem a kulturmérnöki hivatal követte el, mert a hivatalnak minden évken el kellett volna rendelni a patak takarítását, ezt azonban elmulasztotta.

A főszolgabíró az esetről jelentést tett az alispánnak. A főszolgabíró kéri, hogy az alispán hasson oda, miszerint a jövőben a hasonló esetek elkerültesenek.

Kéri, hogy a kulturmérnöki hivatal minél előbb adja meg az utasítást a lakosságnak, hogy hogyan foganatosítsák a patak rendezését, mert enélkül a több évi mulasztást nem lehet pótolni.

Tanácskozás Bécsben.

Krobatin lovag hadügyminiszter megjelent a külügyminisztériumban, ahol egy óra hosszat tanácskozott Berchtold gróf külügyminiszterrel. Az utóbbi időben több ízben volt ilyen tanácskozás. Politikai körökben hire jár, hogy ez a tanácskozás, valamint a hadügyminiszter legutóbbi kihallgatása összefügg a közeli új katonai követelésekkel és a tervezett ujoncszámemeléssel.

Berchtold gróf este hosszabb ideig tanácskozott Stürgkh gróf osztrák miniszterelnökkel és Zaleszky lovag osztrák pénzügyminiszterrel.

Cáfolat labirint

a szilas-pusztai arató-ünnepély körül.

Az az érdekes riport, melyet a Tiszántul az ugrai aratóünnepélyről egyik múlt heti számában közölt, nemcsak a vidéki, hanem a fővárosi sajtóban is nagy hullámokat vert. A két ellentétes fővárosi lap: az Az Ujság és a Pesti Hirlap foglalkozott a legtöbbet a szilas-pusztai ünnepélyel. Legelőször azonban az A Nap irt egy hasábos cikket az ünnepélyről az ő megszokott gunyolódó modorában. Erre következett a Pesti Hirlap vezércikke.

A Pesti Hirlap politikai tónusban emlékezett meg az ünnepélyről s párhuzamban tárgyalta Tisza és a Gyurkovits mama működését.

Az Ujság azonban nem engedhette, hogy az ő beleszólása nélkül még vezércikkezenek is egy ártatlan arató-ünnepélyről. Fogta magát és csak úgy uk-muk-fuk lefujta az egész mulatságot.

Azt mondja: lehetetlen, mert gr. Tiszának családi gyásza van, a Herceg pár pedig Párisban nyaral. Gyöngye cáfolat volt biz az. Megérzett rajta, hogy csak olyan csak azért

is cáfolat az. Gondolta, ha te vezércikket írsz jó, de én megkeresitem a cikked feletti örömdet. És boldogan megdörzsölte a kezét.

Tegnapelőtt aztán a lapok közölték a „Gyurkovits lányok“ szereplőinek a nevét is a biztos dátumot is.

Hopp! ugrott nagyott örömeiben a Pesti Hiriap:

— Megcáfoltál engem? Megcáfolom a cáfolatodat!

És meg is tette.

Még pedig súlyos argumentumokkal cáfolt. Közölte a mükedvelők névsorát és azt is tudtára adta az Az Ujságnak, hogy a próbák már javában folynak.

Már most, ha kedve tartja az Az Ujság lecáfolhatja az ő cáfolatát megcáfoló cáfolatot. Erre is jöhet bátran a cáfolat, mert a szerepeket még nem tudják, a próbák sem folynak még. Bihari Ákos ma fog csak kituzni és holnap veszi át a rendezést, a próbák vezetését.

..HIREK..

Igaz-e, hogy a szabakművés-ség nem ellensége a vallásnak?

A szabakművesek azt mondják, igaz. És hogy mennyire *nem igaz*, azt a szabakművés napilapja, a *Világ* napról-napra bebizonyítja.

Az anyagi zavarokkal küzdő „Világ“ új rovatot nyitott, hátha sikerülne azzal új előfizetőket becsalogatnia a boltba? A rovat címe: „Emléksorok az egyháztól.“

Ebben a rovatban ereszti szabadjára a Világ valamelyik borzas kis riportere keleti fantáziáját. Hogy micsoda hallatlan értelmetlenségek és bődületes csacsiságok kiabálnak ki ebből a speciális szabakműves rovatból, azt úgy látatlanban is könnyű elképzelni.

A tegnapi számban például a következő meséket és vad tódításokat találja fel a „Világ“, állítólag felnőt, állítólag értelmes olvasói részére:

Kifogásolja, hogy az egyház nem hódol be a nihilistáknak, szabakműveseknek, anarkistáknak, sőt a gyermekeket is figyelmezteti, hogy a ki efféle valásüldöző társaságokba belép, az megtagadja Krisztus egyházát. S hozzáteszi: „Hajmeresztő, megdöbbentő az a mód, a hogy a szeretet vallása nevében megmételjezi az egyház a naiv, ártatlan gyermekeket.“ Hm. Talán a Világnak egy új, 11-ik parancs kellene efféle szöveggel: „legyetek nihilisták, szabakművesek, anarkisták, dolgozzatok bombával, revolverrel!“ — Ez nem volna méltó — önállók.

Egy sorral alább Világosan bebizonyítja, hogy az egyház az alkoholizmus terjesztője, míg az alkoholizmus ellensége a szociáldemokrácia és a páholy. A ki nem hiszi, olvassa el a Világot. Ott lehet ilyen megkeveredett állítást leírni, állítólag józanul. Csak elhinni nem fogja józanul egyetlen sztrájk-tánya korcsmáros sem.

Végül kifogásolja, ha az egyház arra tanítja hivat, hogy legyenek hálások, a miért katolikus hitben élhetnek. Hát bizony ezért milliók és százmilliók hálások, a kik

lelkük legnemesebb érzésével, meggyőződésük egész erejével adnak hálát az Uristennek keresztény katolikus hitükért, mely bizony sokszor nehéz megpróbáltatások közt egyedül tartja fenn a lelki meggyőződést. A Világék viszont legyenek elragadtatva a szabakműves vallástalanságtól. De valahogy meg ne kérdezzék dr Várady Zsigmond revolverét, hová vezet az ő meggyőződésük...

*** A XII. országos katolikus nagygyűlés** diszelnökségére felkért előkelőségek eddig az előkészítés költségeihez a következő összegekkel járultak hozzá: Almásy Imre gróf 100 K., Apponyi Géza gróf 100 K., Békefi Remig dr 200 K., Bjelik Imre 150 K., Burányi Gergely dr 100 K., Csekonics Endre gróf 200 K., Forster Gyula báró 100 K., Ghillány Imre báró 100 K., Horváth Győző dr 25 K., Jung János 30 K., Leplae Marian 100 K., Mailáth György gróf 200 K., Mailáth József gróf 100 K., Pejacevich Tivadar gróf 100 K., Rajner Lajos dr 100 K., Somssich Béla gróf 25 K., Szabó Jenő 100 K., Széchenyi Emil gróf 100 K., Takács Menyhért dr 50 K., Thuróczy Kornél 100 K., Wenckheim László gróf 50 K., Zichy Ráfael gróf 100 K.

A XII. országos katolikus nagygyűlést előkészítő bizottság az egyházi és világi előkelőségeket diszelnökül kérte fel. Közülük eddig a következők vállalták a diszelnökséget: Almásy Imre gróf, Andor György dr, Apponyi Albert gróf, Apponyi Géza gr., Aldassy Antal dr, Batthyány László gróf, Berczelly Jenő, Békefi Remig dr, Bjelik Imre, Bulla György, Burány Gergely dr, Burián István br., Chotek Rezső gróf, Concha Győző dr, P. Csák Endre, Csekonics Endre gr., Deseffly Emil gróf, Dudek János dr, Esterházy Miklós herceg, Esterházy Miklós Mór gr., Festetics Tassiló herceg, Forster Gyula br., Ghillány Imre br., Hadik-Barkóczy Endre gr., Horváth Győző dr, Inkey József br., Jung János, Karátsanyi Jenő gr., Kéthly Károly br., Kohl Medárd dr, Kornis Károly gr., Kránitz Kálmán, Lakatos Ottó, Leplae Marian, Magyary Géza dr, Mailáth György gr., Mailáth József gr., Nákó Sándor gr., Náray-Szabó Sándor dr, Pallavicini Ede őrgróf, Pálffy Béla gr., Pejacevich Tivadar gr., Rajner Lajos dr, Rakovszky István, Rejtő Sándor, Somssich Béla gr., Szabó Jenő, Széchenyi Emil gróf, Takács Menyhért dr, Thuróczy Kornél, Timon Akos dr, Tötössy Béla dr, Unghváry Antal, Wenckheim László gr., Zichy Aladár gr., Zichy János gr., Zichy Ráfael gr.

*** Ferenc Ferdinánd trónörökös távirata.** Az Országos Katolikus Szövetség közgyűléséből a trónörökshöz hódoló táviratot küldött, melyre Zichy János gróf elnökhöz a következő válasz érkezett: „Ő császári és királyi Fensége Ferenc Ferdinánd főherceg ur kegyesen megbízott, hogy Excellenciádnak és az Országos Katolikus Szövetség tagjainak Ó Fensége legszívélyesebb köszönetét tolmácsoljam a közgyűlésből kifolyólag tolmácsolt hódolatukért. Rumerskirch báró főudvarmester.“

*** Kinevezés.** A király dr Seybold Kálmán aradi törvényszéki jegyzőt a nagyváradosi járásbíróvához albiróvá nevezte ki.

*** Új postai ügynökség.** Bihar megye Tataros községében augusztus 11-én postai ügynökséget nyit a nagyváradi kir. posta- és távirat igazgatósága. Az új postahivatal kézbesítési körébe Felsőtótfalu, Szóvárhegy községek továbbá Orvisel és Várészó tanyák fognak tartozni.

*** A tüdőbetegek szanatóriumának építése.** A nagyváradi tüdővesz ellen védekező egyesület állandó szanatóriumának építkezésével már jó előre haladtak; a főépület falai készen vannak s rövid idő alatt tető alá kerül a monumentális épület. Az egyesület az egész szanatóriumot központi légfűtéssel rendezi be. Az erre meghirdetett pályázat eredménye felett határozott tegnap a szanatórium építési bizottsága. Az ülésen jelen voltak Fetszer Antal felsz. püspök, elnök, Rimler Károly, Készeghy József, dr Fráter Pál, dr Gerő Sándor, Sztarill Ferenc és Örömy Gyula. Az ülés elején Fetszer Antal elnök kegyeletesen emlékezett meg özv. Schwarcz Abrahámné biz. tag elhunytáról s indítványára a bizottság részvétét fejezte ki a haláleset felett. Ezután felbontották a központi fűtés berendezésének elkészítésére beérkezett ajánlatokat. Ajánlatot adtak be: Szepessy Sándor utóda (Budapest) 200.00 korona átalánnyárral; Neumann Lajos (Budapest) 22490 kor. 88 fill. átalányösszeggel; Waldmann Antal (Budapest) 19000 koronával; Knuth Károly (Budapest) 23714 korona 34 fillér átalányösszeggel; Adami Arnóld Magyar fűtési és szellőztetési vállalat (Budapest) 18500 koronával; Fort Oszkár és társa (Budapest) 22033 kor. 71 fillérrel; Rohonczy Hugó (Budapest) 2086 kor. 62 fill., Pöhlmann és Társa (Pécel) 18610 kor. 57 fillérrel; Rietschel és Heneberg r.-t. (Budapest) 21342 kor. 36 fill. Ez utóbbi ajánlata nem volt szabályos. — A bizottság, dacára, hogy 500 koronával drágább, mint a legolcsóbb ajánlat, Waldmann Antal ajánlatát fogadta el és pedig azért, mert Waldmann Nagyváradon is van fiók műhelye s a 19000 korona összegért a berendezés jókarban tartását is felajánlta. — Ezután a szanatórium fehérnemű és ágynemű beszerzésére nézve elhatározták, hogy annak idején árlejtést irnak ki. A minták beszerzésével dr Gerő Sándor igazgatófőorvost bízták meg. Apróbb ügyeket intézett még el az építésre felügyelő-bizottság.

*** Összeégette a denaturált szesz.** Busi Róza 20 éves cseléd Halász-u. 43. szám alatt szolgált Rosinger Mártonnál. Asszonya azzal bizta meg, hogy az apró marhákat levágás és megkopasztás után perzselje meg. A leány egy tálba szeszt öntött és meggyújtotta. Már 4 csirkét megperzsel, mikor fogytán volt az égő szesz s az az ötlete támadt hogy szeszt fog önteni a tálba. A kezében tartott szesz üveg felrobbant s a lángok ruhájába kaptak, minek következtében altestét és kezét súlyosan összeégette.

*** Ülés a városházán.** Nagyvárad város vízvezetési szakköztsége ma, aug. 1-én délután 4 órakor ülést tart.

*** Nyári mulatság** lesz szombat este a Püspökfürdőben. A fürdő igazgatósága tánc-cel egybekötött nyári mulatságot rendez, melyre a lapok útján hívják meg a közönséget. Kitűnő konyha lesz és szükség esetén különvonat fog a közönség rendelkezésére állani.

*** Ifj. Schwartz Abrahámné meghalt.** Nagyvárad társadalmának egyik köztisztelőben álló tagja halt meg szerda éjszaka. Ifj. Schwartz Abrahámné neve mindig ott szerepelt, ahol a jótékony és az emberszeretet tettekben nyilvánult meg. Hetvenöt évéből a legtöbb időt ezeknek szentelte. Mint az izr. nőegylet elnöknőjének, sok alkalma volt kimutatni jótékonyágát, emberszeretét. És egyetlen alkalmat sem mulasztott el. Tüdőgyulladás támadta meg a 75 éves matrónát és hiába volt gyermekeinek, rokonainak odaadó ápolása, a halál elragadta. Junius utolsó napjaiban lett beteg; azóta kétszer javult az egészsége, míg a második

visszaesés aztán halálát okozta. A halottat leányai, *Lamm Miksáné* és *Tuszkán Waldemárné*, továbbá két fia, *Bakonyi Imre* és *Buehwald Lipót* gyászolják. Temetése ma délután 3 órakor lesz a Rimanóczy-utca 5. számú gyászházból. Az izr. nőgyelet felkéri az egylet választmányi és rendes tagjait, hogy a temetésen minél nagyobb számban vegyenek részt.

* **Százéves 48-as honvédparancsnok.** Kolozsvárról írják: Horváth Ignác 48-as huszárezredes, a Mátyás-huszárezred parancsnoka, az erdélyi dicsőséggel és diadalokkal küzdött Bem-hadsereg legmagasabb rangú és legöregebb egyik vezérparancsnoka tegnap lépett élete századik évébe. Ugyan-e napon nevenapját is ünnepelte. Gyásznapi egyébként az öreg alvezredesre ez a kettős ritka jubileumi nap. Ezelőtt egy héttel temette el hűségeselegét, kinek hosszú életét köszönhetette s ki a megfeszített ápolás következtében hosszas betegség után hunyt el. Horváth Ignác nem is ünnepli meg ezt a szomorú napot, mely összeesik Petőfi Sándor eltűnése napjával. A kolozsvári ereklye-múzeum már a tavasszal látva a szomorú helyzetet, kimondta, hogy a ritka életkorú dalia 100 éves életkora megünneplését szeptember 19-re, Kossuth Lajos születése évforduló napjára halasztja. Együttal a miniszterelnökről lépéseket tett, hogy Horváth Ignác sanyaru helyzetén alkalmi segélyvel s nyugdíjemeléssel segítsen, de nem történt eddig odafenn semmi intézkedés.

* **Felmentett tanító.** Máthé Lajos izópallagai igazgató tanító ellen Tyirla Mihály és társai feljelentést adtak be, amelyben csúnyán megvádolták a tanítót. A tanfelügyelőség lefolytatta a vizsgálatot és a fegyelmi választmány elé terjesztette az ügy aktáit. A fegyelmi választmány dr. *Miskolczy Ferenc* főispán elnöke alatt tárgyalta az ügyet és nem látta beigazolván a felhozott vádak. Máthét felmentették és ezzel teljesen rehabilitálták az alaptalanul megrehurtott tanítót. Máthé Lajos retorzióval fog élni támadóival szemben.

* **A honvédezenekar** ma este a Fekete Sas kávéházban fog játszani a következő műsorral: 1. „Fantasztikus induló” Heinecke. 2. „Sinnen und minnen” keringő Strauss J. 3. „A hebridák” nyitány Mendelssohn. 4. Nagy ábránd „Aida” c. operából Verdi F. 5. „Rendez-Vous”-gavott Aletter. 6. Részletek „Bánk-bán” c. operából Erkel F. 7. „Veni, vidi, vici” hódoló zene Frysaj. 8. Egyveleg „La bohème” c. operából Puccini. 9. „Emlékek” Strauss J. operettjei felett Schlögel. 10. „Pikantériák” keringő Lehár F.

* **Szünet a városi könyvtárban.** A városi könyvtár augusztus havában a könyvtárbizottság határozata alapján ideiglenesen zárva tartják. Erről a nagyközönséget ezuton is értesíti a könyvtár vezetősége.

* **Örült kéregető.** Schwartz Antal borkereskedőhöz segélyt kérő címen betért Láng Fülöp foglalkozás nélküli szabó. Schwartz a szabót többször segélyezte már s ez alkalommal elutasította. Láng erre megtámadta Schwarczot, mire rendőrt hívtak, de Láng a rendőrt is megtámadta a botjával úgy, hogy alig tudták a rendőr segítségével kitudszkolni a toladó kéregetőt. Midőn az utcára értek a rendőrt Láng újra megtámadta és csak a járőrelők segítségével tudta a rendőrkapitányi hivatalba bekísérni. A tiszti orvos Láng Fülöp elmebeli állapotát megvizsgálta s mint ön és közveszélyes örltet a mentőkkel beszállította az elmeorvóintézetbe, a honnét csak néhány hónap előtt bocsátották ki.

* **Tekintettel** az előrehaladott időre mélyen leszállított árakban árusítjuk a nyári újdonságokat, **UJHELYI RÓZA** Rákóczi-uti üzletében. Finom gyászkalapok és fátyolok is kaphatók. Telefon 130. szám.

* **Utások,** Félix- és Püspökfürdőbe menni szándékozók figyelmébe ajánljuk Serác Aurél sörcsarnokát (Váradvelencei állomásnál) hol a közönség kényelmére modern nyári fedett terraszok állanak rendelkezésre, amelyekben naponta frissen csapolt Dréher-sör és dupla maláta sör, kitűnő borok, izletes hideg és meleg ételek kaphatók.

* **CSODASZÉP, friss, idej termései csemegezőlő!** Őszibarack, cukordinnye, ausztráliai idej alma, friss paradicsom stb. Kitűnő hegyi borok, kőbányai szalon és maláta sörök. **MERTZ NÁNDOR** csemege üzletében, Körös-utca. Telefon 448 sz.

* **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szíves figyelmét a **most megnyitott Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Méréselt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

* **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerőssükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán**, passagé-kaup mellett

* **Különlegességi** cukorka- és csemegeüzlet csak egy van városunkban, a **cukorka bonbonnière** a Bémer-téri korzón, hol sem kávé, sem fűszer szag nem járja át a cukorka és csemege különlegességei ízét. Ezért mindenkinek saját érdeke egészségi szempontból is, hogy szükségleteit ott szerezze be. Finom kiszolgálás és olcsó ár. Tisztelettel **Benedek Testvérek** tulajdonosok.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban Hungária cipőgyár r.t.

* **IX. évfolyam augusztus 1-én.** Vigyáznunk tessék, hol vásároljon e hónapban olcsó és jó árut. Egy waggon befűző cukrom érkezett, míg a készlet tart, kilója 88 fillér. Aszódai 8 félé zamatu mágnás pergelt kényei, melyhez hasonló nem létezik, egy negyed kiló 1 K 10 f. Saját darálású porcukor, kilója 90 f., 1 kiló hollandi csokoládé 2 K 10 f. egy negyed kiló erő és hízó kakao 1 K. Brassói elsőrendű szalámi 1 kiló 4-50 K, valódi Ementháli sajt kilója 2 80 K. finom lüptői turó 1 kiló 1 60 K. Tisztelettel meghívom a bevásárló közönséget Kossuth-utcai főüzletembe. I. fiók Kert-utca, II. fiók Rákóczi-ut Kis Dávid tőzsde mellett. Aszódai Trieszt Kávé- és Tea közvetlen behozatala, cukorka és csokoládé nagykereskedő.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szőrme és plüss kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt **Hatvany** és **Szentmiklósy** szűcsök, **Nagy Sándor-u. 1.**

* **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyógyesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

* **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse **Biró László** és **Tsa** urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka **Sal Ferenc-utca 17.** Telefon 832 sz.

* **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a lediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkertések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelenek.

* **Ne higgyen az ember** senkinek a világon, hanem győződjék meg személyesen róla, hogy bazárcikkeket, játékokat, ajándéktárgyakat nagyon jól lehet vásárolni a **Párisi bazárban** a Sas-passage bejáratánál.

* **Szenzáció a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban egy országos hírnevű női zenekar hangversenyez a legújabb ének és zeneszámokkal naponta változatos műsorral. **Biró Irénke** és **Báthory Adél** karmesternők vezetése alatt, a társulat tagjai elsőrangú erőkből van összeállítva u. m. **Biró Irénke** csellóművész, **Kőváry Józsa** primének, **Báthory Adél** zongoraművész, **Földesy Lili** kitűnő harmonista, **Füredi** nővérek dob és hegedű művésznők és **Várady Franciska** nagybőgősnő, a társulat magán-számokkal is szórakoztatja a n. é. közönséget, a hangverseny kezdete este 8 órakor. Szabad bemenet. Szíves párfogást kérnek **Biró Irénke** és **Báthory Adél** karmesternők

* **Szandál** 20—25 számig 2 korona; 26—28-ig 2 K 60 f., 29—34-ig 3 K 20 f., 35—42-ig 4 K., Vászón cipő 35—42-ig 1 K-tól kezdve szürke és barna szarvasbőrből, női fél cipő 6 kor., női parti fél cipők 3 koronától kezdve Feketénél Szent János-utcán, Kispipa mellett.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

* **Klein Vilmos és Társa** üzlete ismét megnyitott Rákóczi-ut 18. Meglepő olcsó és szolid árban szerezhető be finom férfingek a 2—, láb- ravalók 1—, gyermek-kötények —50, gyermek harisnyák —24, 12 drb finom batiszt zsebkezdő 3—, férfi és gyermek sapkák már —36 fillértől, női kesztyűk —18 fillértől, vászoncipők —60 ftól. Mindezen kívül kaphatók férfi és női harisnyák, női clott lüster és vászon kötények, férfi és női esőernyők, clott és siffon szoknyák, bőr és acél áruk és sétatokok nagyválasztékban. Nagyobb mennyiségű legújabb öngyújtót —50 filléjjével árusítjuk ki.

* **Az „Erdélyi Kereskedelmi és Automobilforgalmi r.-t.”** itteni fiókja június hó 1-én **Körház-utca 6. sz.** alatt modernül berendezett, ujonnan épülő **GARAGE** ÉS **JAVITÓMŰHELYT** nyit meg. A garage és javítóműhely felszerelése és kiállítás minden követelményeknek megfelelő lesz. A társaság eme új vállalkozása automobilita körökben általános meglepedést kelt, annál is inkább, mivel Nagyváradon és az egész megyében ily szakszerűen berendezett garage és javítóműhely az autotulajdonosok között régen érzett szükségletet pótl.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fürdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a **Mille Juliette** fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. **Allandó nagy raktár fűzővédőkben.** Telefonszám 827.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

* **A városban** számtalan esetben lehet csoportosulásokat látni, amint a hölgyek tanácskoznak egymás között azon a hallatlan olcsó árban forgalomba hozott **harisnya és keztü cikkeken**, amit **Ungerleider Salamon** harisnya és keztü áruháza árusít Nagy-Váradon, Szent János-utca 4. sz. alatt.

* Kossuth-utca 12. sz. ház emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Vigyázat!!

DIÓSY SOMA
(DIÓSY MISKA)

CIMFESTŐ, ZOMÁNTÁBLA KÉSZITŐ
EMKE és PANNONIA KÖZT
ROSENZWEIG MIDERES MELLETT VAN
TELEFON 839 SZ.

Szölgazdasági cikkek:

kukorica, raffia, kénmáj, fonal,
ojtó-viasz és pamut, rézkénpor,
bordói por legjutányosabban a

WURST JÓZSEF

cégnél szerezhetők be.

Valódi **Chassala szandálok**, amerikai **tennis cipők** és szabadalmazott **tennis ingek** kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

Engel Dezső

vizsgázott fogtechnikus

Lakását Bémer-térre (EMKE
kávéház emeletére) helyezte át.

Olcso gyógykurák itthon.

Astma, köszvény, vesebajok gyógyítása
fényugaras fürdővel, légzési bajok,
tüdő, gége-hurut ellen. Belégzési s sü-
ritett levegő (pneumatikus) kamrák

Nem kell okvetlen gyógyfürdőbe utazni,
mert Nagyváradon is tarthatók a gyógykurák.

Dr Rácz Ödön sanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. Telefon 639. Bejáróknak
egész nap nyitva. Benlakóknak olcsó pensio.

OCCASSIO ELADÁS
a nyári idényre

Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

SPORT

A NAC tenniszversenye.

Páratlan sikerűnek ígérkezik az idei tenniszverseny. A nevezések nagy száma és nivója elsőrangú sportélvezetet ígér.

Nagyvárad bajnokságáért és a város gyönyörű tiszteletdíjért való küzdelemre eddig neveztek:

Dr Fekete Ferenc, dr Fekete Béla, Fényes György, Fleischer György, Gaal Károly, György Pál, Kollárszky László, Kollárszky Miklós, Markovits Károly, Nadányi János, Popper László, Keckeméthy Andor, Reviczky György, Rendes Ervin, Rácz István, Stachó Tibor, dr Szunyogh Pál, dr Szunyogh Sándor, Sonnenfeld Gusztáv, Reményi István, dr Waldmann Dezső, Zeller Jenő, Ternyei István (Nagyvárad), Debreczy Zoltán, Lám Béla, Peille Ernő, Marossy Ferenc, Rejtő Kálmán, Szikszay Gyula, Strauch Jenő, Stotter Aladár (Kolozsvar), dr Hoffmann Lajos (Debrecen).

A női egyes bajnokságra: Altmann Sári, Csemetzky Mica, Breider Erzs, Breider Piri, Blum Erzs, Gaal Károlyné, Gerő Magda, Jung Margit, Kolliner Gabi, Ländler Annus, Laszky Ada, Lakatos Klári, Perlesz Vilma, Popper Annus, Palánkay Mady, Reményi Elza, Schönberg Ella, Sarkadi Klári, Zábel Frida, Zábel Else, Weintraub Adél neveztek eddig be.

Vegyes párosra neveztek: dr Fekete Ferenc - Gaal Károlyné, Reményi István - Reményi Elza, Keckeméthy Andor - Breider Piri, Markovits Károly - Kolliner Gabi, Friedländer Sándor - Popper Annus, Reviczky György - Palánkay Mady, Fleischer György - Gerő Magda, Stotter Aladár - Stotter Ilona (Kolozsvar), Rácz István - Breider Erzs, Rendes Ervin - Raszky Ada, György Pál - Schönberg Ella, Sonnenfeld Gusztáv - Perlesz Vilma.

Női párosra: Perlesz - Gerő, Kolliner - Popper, Sarkadi - Schönberg, Breider - Jung, Zábel - Zábel, Lakatos - Reményi, Altmann - Weintraub, Laszky - Schönberg.

Férfi párosra: Fekete dr - Fekete dr, Reviczky - Kollárszky, Fleischer - Reményi, Rendes - György, Popper - Markovits, Sonnenfeld - Fényes, Stotter - Strauch, Szunyogh dr - Szunyogh dr, Pató dr - Nadányi, Szikszay - Lám, Debreczy - Rejtő, Peille - Marossy.

Nevezési határidő: aug. 2. A verseny sorolása aug. 3-án délelőtt lesz.

NYILTÉR

Hungária borozó (büffe)
megnyitott

Rimanóczy-u. 4. sz. alatt
Royallal szemben, szolid női kiszolgálás,
nyitva éjjel-nappal.

Finom hideg ételek és italok,
külön termék rendelkezésre. A
n. é. közönség szives pártfo-
gását kéri

Ösztreicher József
vendéglős, a szalon kávéház
volt tulajdonosa.

TÁVIRÁTOK

Skutari érseke a királynál.

Ischl, jul. 31.

(Saját tud.) Sereghy, Skutari érseke délelőtt 11 órakor kihallgatáson volt 6 Felsege előtt. Az érsek megköszönte az 1911-ben kapott nagy Ferencz József rendet. A király melegen érdeklődött a skutari ostrom egyes részletei felől.

A miniszterek utja.

Marosvásárhely, jul. 31.

(Saját tud.) Innen Serényi Béla és báró Ghillány Imre miniszterek Besztercebányára utaztak. Besztercebányán gróf Bethlen Béla főispán, Felszeghy Ferenc Máv. üzletvezető, Koós Mihály kirendeltségi vezető, Drexler Béla és Maléter Zoltán a szamosvári vasút igazgatói fogadták őket. Serényi megelégedését fejezte ki a mentési munkálatok fölött, de segílyt vagy ígéretet nem tett.

Vége a béketárgyalásoknak.

Bukarest, július 31.

(Saját tud.) Délután 5 órakor ért véget a békekonferencia. Károly király fogadta Venezilosz görög miniszterelnököt.

Földcsuszamlás.

Marosujvár, július 31.

(Saját tudósítónktól.) Marosujváron tegnap óriási robaj kíséretében több földcsuszamlás történt. Hetek óta jégeső esik kevés megszakitással.

Török ellentmondás.

Bécs, jul. 31.

A N. F. P. berlini értesülés alapján jelenti, hogy a török kormány határozottan megtagadta Drinápoly kiürítését. Ez — ugymond — teljes anarchiát szülné Törökországban.

Szállítják az ágyukat.

Konstantinápoly, jul. 31.

A csatlódsai harcvonal ágyuit Kirkkillisszébe szállítják, hogy támadás esetén használhassák a bolgárok ellen.

Pusztit a hőség Newyorkban.

Newyork, július 31.

A tegnapi nap volt a legmelegebb ebben az évben. A hőmérséklet árnyékban 34 fok volt. A lakosság a hőségtől nagyon sokat szenved és az éjeleket többnyire parkokban és a házak tetején töltik. A hőség több száz szerencsétlenséget is okozott. Nagyon sokan napszúrást kaptak és többen bele is haltak. Itt elkélne egy kevés abból a melegből.

Merénylő a pályaudvaron.

Tiflisz, jul. 31.

Gori város vályaudvarán ismeretlen ember rálőtt a gorii ügyészhelyettesre, a vizsgálóbíróra és a kerületi főnökre, a kik egy csoportban állottak és beszélgettek a pályaudvar előtt. A kerületi főnök meghalt, az ügyészhelyettes és a vizsgálóbíró pedig könnyebben megsebesültek.

Általános sztrák Barcelonában.

Barcelona, jul. 31.

Szerdán reggelre a sztrák általános jeleget öltött. Több külváros munkásai és munkásnői csapatostul a belvárosba vonultak és keresztülvitték az egyes üzemek beosztását.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	11.40
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.93
Októberi rozs	— — —	8.98
Juliusi tengeri	— — —	8.03
Aug. tengeri (1913)	— — —	8.07
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.32
Októberi zab	— — —	8.20

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	818.50
Osztrák hitelrészvény	—	620.50
4%-os koronajáradék	—	81.20
Osztr. magy. államv.	—	697.—
Jelzálogbank	—	411.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Hazai bank	—	279.—
Magyar bank	—	539.50
Keresk. bank	—	3610.—
Rimamurányi	—	691.50
Salgótarjáni kőszén	—	751.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1023.—
Közuti vasut	—	635.50
Városi villamos	—	354.50
Adria	—	53.7—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A Szent László-nyomdában

az egyházmegyei főtanfelügyelőség által a róm. kath. népiskolák számára összeállított minta szerinti

Heti órarend-ek

már kaphatók és pedig:

- A) teljesen osztott iskolák számára (minden egyes osztály külön-külön) dbja. 16 fill.
- B) részben osztott (két osztály együtt) iskolák számára 20 fill.
- C) részben osztott (három vagy négy osztály együtt) iskolák számára 20 fill.
- D) csztatlan (hatosztály együtt) iskolák számára 20 fill.
- A megrendelésnél a fentebbi megkülönböztetések és az egyes csoportok szerinti példányszámok pontos feltüntetését kérjük.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 11
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 22
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 42
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 44

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 46
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

Vasárnap és ünnepen egy külön vonat közlekedik, mely Nagyváradról indul d. e. 11:45 perckor, Püspökfürdőbe érkezik d. u. 12:15 perckor, Püspökfürdőből indul d. u. 12:50 perckor Nagyváradra érkezik d. u. 1:21 perckor.

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

Vasárnap és ünnepen ezenkívül indul még egy vonat a Félix-fürdőbe délelőtt 11 óra 54 perckor és onnan vissza Nagyváradra érkezik 12 óra 33 perckor.

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

Nagyvárad
Rákóci-u. 20.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy uem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel DARABONT GY. és TÁRSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglegi őnt az ottani szolid, olesó, kifogástalan kiszolgálás Alkali és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Artézikutfuró vállalat

Wessely és Biró

Nagvszalonta.

4FI YBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok

Lámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája.

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telegkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Kör könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Kör könyvtári helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnék.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállítmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály (Kath. Kör épülete) szolgálnak.

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

özv. Kádár János-né
elsőrangú fűszer- és csemege kereskedése.Mindenféle gazdasági cikkek, kötöz-
hárs, kékő, auto- és gépolsjok és
auto-benzin nagy raktára ::**Melocco Péter cementárugyár és
építés vállalat részvénytársaság**

Budapest, IX. Timótf-utca 4. a. b. szám.

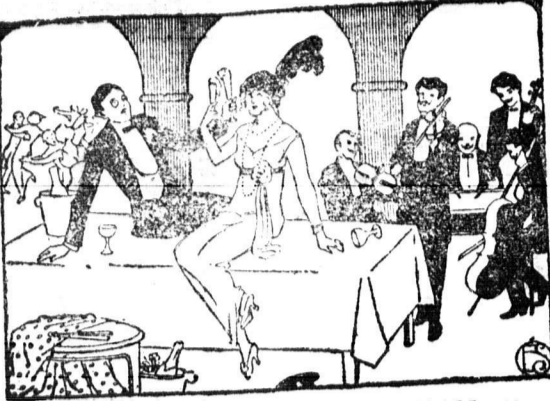
Nagyváradfi telephely: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:Szabadalmazott géppel
gyártott karmantys
portlandcement csöveket
az összes szabványos mé-
retekben és az ahhoz való idomdara-
bokat, csömöszőt és vasbetetes, vala-
mint portlandcement csöveket, küt-
gyűrűket stb.**Márvány mozaiklap, műkö-
és cementárugyár. Beton és
vasbeton építési vállalat.****Elvállal:**Utca- és házi csat-
ornázását, hidak és
vizmedencék szak-
szerű építését. Na-
gyobb vállalatoknál **tervekkel és
költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

EZ AZ IGAZI!**Wagner a „Hangszer-Király“**
Budapest, József-körút 15.

Különleges hangszerei a következők:

Varázsfuvola ajándékkal 4 korona.
Csodaréztrombita, vastagrézből 6 korona.
Tündérharangok, 15 csengő, 8 korona.
«János vívő» fuvola 1 és 2 korona.
Varázshagedű, felszereléssel 6 korona.
Jogásztárogató, billentyűkkel 16 korona.
Éneklőgép, amerikai tölcsernékül!
Saját javító szakműhelyek!
A milánói, párisi és londoni kiállításon aranyérem
és érdemkereszttel kitüntetve.
Fényképes árjegyzék ingyen! Olvass! Ugyeljünk
a «Wagner» névre és a 15. házszámra.**A****jó bornak**

nem kell czégér

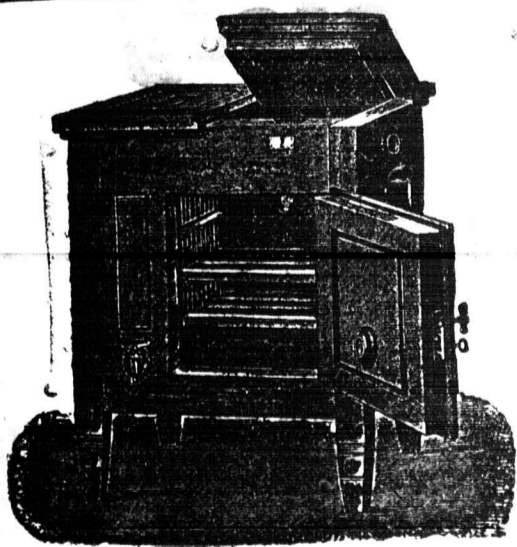
mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja**Kecskeméti István**is, a reklámra nem szorult újonnan beren-
dezett étterme**Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.**Nyitva éjjel-nappal. Kitérő saját termé-
sborai, **előzékeny kiszolgálás**, szo-
lid polgári árak. **Abonensek naponta
felvétetnek.****Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár
R.-T. Nagyvárad, Bémer-tér.****Tűz- és betörésmentes
pénztárszekrények (safes) bérbeadása.**Újonnan épült intézeti helyiségünkben léte-
sített **safe-deposit osztályunkban** külön-
féle nagyságu pénztárszekrények (safes) csekély
díj ellenében bérelhetők.Ezen pénztárszekrényekben a bérlő fél ér-
téktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelheti
és ezeknek megőrzésére a legmesszebbmenő
biztonságot és kényelmet találja.Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi
Bank és Központi Takarékpénztár R.-T.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK**orvosi kötszerész üzlete Nagy-
várad, «Sas-passage» átjáró.**

Ajánlja saját készítményű

sérv kötéit,szuszpenzorionok fecsen-
dők és betegápolási cik-
keit, u. m. egyenestartók,
haskötők, ágytálcák, bidék,**anatómiai****sérvkötők,**a melyek a sérvet ál-
landóan visszatartják, mű-
lábak és mű-
végtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. ésa még fel nem sorolható cikkek. **Külön pró-
baterem női és férfi kiszolgálásra.**
**Óriási nagyraktár. Tisztviselők és
iparosoknak árendemény.****JÉGSZEKRÉNYEK** kertü vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz,
FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések**TARSOLY és RISZTÓ** különlegességek
vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.